

A.Gergely András – Hajnal László
Ismer vagy nem ismer?

„Áhá, ezt ismerem...!” Ismered? Hát persze...!

Nem csak „felismered”? Vagy „megismerted” valóban? Talán már „kiismerted” is egyszersmind?

A látványos ismertség és a rejtekező ismeretlenség vajon mérhető-e egyazon mércével? Ismerjük-e tényleg, amire ráismertünk, s ha felismertük is, hol a garancia, hogy nem félreismertük, nem épp rosszul vagy felületesen ismertük meg? Beismerjük-e készségesen, ha valamit/valakit csak felszínesen ismerhettünk meg, vagy időlegesen kiismertünk ugyan, de még nem elegendően mélyen ismerjük...? S ha már a hétköznapi nyelv is ily gazdag az „ismeret” és „ismertség” fogalmai, árnyalatai szempontjából, hol van még akkor a megismeréstudományok egész tárháza, amely az ismeretelméleti alapoktól a megjelenés/megjelenítés művészetéig ível...?!

Megismerhető-e egy fotós munkája, fölismerhetőek-e képei, ha nem névvel ellátva, hanem egy válogatásban találkozunk műveivel? Van-e képi jegye ténylegesen az ismertségnek, s miből áll ez, ha van is?

Hátmég a színház! (Meg- vagy fel-)Ismerjük-e a darabot, ha egy szereplőt megjelenítő színészt látunk csak belőle? Vagy ráismerünk-e magára a szerep megtestesítőjére, szerepén kívül? És vajon szerepe is önmaga, vagy inkább önnön lényét viszi a szerepbe? Ráismerünk-e egy nem hétköznapijaiban készült zsánerfotón, ha nem munka közben, alkotás bűvöletében, szerepe teljében találunk rá? Hol a határa színnek és színésznek, szerepnek és műnek, életnek és művészi tükrének? S kinek, milyen biztosítéka van e határon biztonsággal átkelni, tévedhetetlenül, beavatottan...?

Amit mindebből vállalhatunk, az alig több, mint kísérlet. Merészkedés, mely a fölismerés okán/jogán a megnevezés konkrétságával ragadja meg azt, ami a maga árnyalt sokszínűségével sem mérhető igazán, s még kevésbé adható vissza „realitásként”.

Az **Ismertek? Nem ismertek?** című fotókiállítás, mely 2007. április 14-én szombaton 17 órakor nyílt meg Budapesten, az Új Színház-Volksbank Galériában (VI. Paulay Ede utca 35.) Hajnal László fotóival ezt a merész kalandot ígérik: megméretést, önmagunk és mások tükrében, ugyanakkor a kor közegében, az idő sodrásában, a lét mulandó lehetetlenségében. Nem kell talán túlbecsülni, amit a portré adhat – de ha beleképzeljük magunkat a kor színészi élményébe, s abba a lehetetlenségbe, hogy voltam bár Lear király vagy Ványa bácsi, a függöny lezuttyan, s ami marad, az csupán magam vagyok, kivetközni köteles jelképiség, aki holnap már épp a másik, Királyasszony lovagja vagy Testőr, Toby vagy Loby arcával kell tovább éljen – éppoly hitelesen, mégannyira meggyőzően. Vagyok-e valaki/valami, ha inkább a lehetőség vagyok, mint a tény? Vagy inkább csupán egyik a sok közül, vagy tán mindegyik a mind közül...?

Túléli-e szerep és szereplő a szerepváltásokat, a korokat, időket és dramaturgiai törvényeket? S érdemes-e az Úr hangjaként, vagy velencei kalmárként, Dantonként vagy Zubolyként megőrizni arcokat és szerepvállalásokat, karaktereket és beljük vetített életteljességeket? S lehetünk-e, vagyunk-e sztárjai, színészei saját, pódium nélküli szerepeinknek? Felismerjük-e egymást az Életszínpad előterének portré-sorozatában?

Elismerjük-e, hogy a felismerés olykor alig több, mint a beismerése annak: sikerült azonosítanunk egyet a sok közül, egy szerepet, egy embert a lehetséges parttalanságból?

Ráismerünk-e utcán és formabontó plakáton, s elégedettek lehetünk-e ettől máris? Aki pedig portréjukat készíti, vajon azt-e, olyat-e, vagy akkor és akként ábrázolja-e, amikor és ahogyan a mi saját képünk, (netán az Ő saját én-képe) azt megkívánná? Ismerjük és megismerjük-e, akit a Fotós ismer vagy megismertet velünk?

A portré talán mindig is a személyiség és a szituáció harmóniájának műfaja. Nem különbül, mint a csatakép vagy a gólhelyzetkép. Csak hát mégis mélyrehatóbban kell szólania, vállalhatóan kell sugározni, és az időhöz szólóan időtlenül kimerevítenie... Vagy mégsem? Kortalanul az igazi? Élethelyzettől is függetlenül lesz teljes?

Nincs végső válasz. A kép van, a hihető portré, az életgazdag tónus, az ember magándramája a köznapok szcénájában, magánszerepeink és közviselkedésünk színművében, fekete-fehér kolorban, vagy színes dinamikában.

Mert van a felismerő fotós, a beismerő színész, végül a ráismerő néző – mindannyian ismerünk valamit és valakit, aki ilyen, vagy hasonló, vagy máskor másmilyen is. Ezek a képek most és itt – ilyenek. Beismerhetően ismeretlenek voltak eddig, s mostantól együtt élnek más ismereteinkkel, kiismeretlen énjeink képtárának ezernyi más emlékanyagával. Képtelenség talán mindez – mégis képes arra, hogy a képpé formált idő és ember korszakos teljességét a maga konkrét mivoltában kínálja...